

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI
Stratejik Pazarlama Daire Başkanlığı

TARIM, GIDA VE ORMAN ÜRÜNLERİ

DIŞ TİCARETİNDE HEDEF ÜLKE

ANALİZ RAPORU

2021
ANKARA

ÇALIŞMANIN AMACI

Yaşamın her alanını etkileyen Covid-19 salgını nedeniyle diğer birçok alanda olduğu gibi tarım ve gıda sektörü de derinden etkilenmiş olup tarımsal üretimde kendine yeterliliğin önemi bir kez daha gözler önüne serilmiştir. Tarımın stratejik öneminin net olarak anlaşıldığı bu dönemde tarım ürünleri dış ticaretinin sürdürülebilir ihracat modeli anlayışı ile şekillendirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Ülkemiz 2019 yılı tarım ürünleri ihracatı 19,7 Milyar Dolar iken 2020 yılında bu rakam 20,7 Milyar Dolara, 2019 yılında 14,6 Milyar Dolar olarak gerçekleşen tarım ürünleri ithalatı ise 2020 yılında 15,2 Milyar Dolara ulaşmıştır. Geleneksel ticaret ortaklarımız önemli bir değişim göstermemiş ve Irak, Almanya, Rusya, Brezilya ve ABD olarak kayıtlara geçmiştir. Tarım, gıda ve orman ürünleri dış ticaretinde yoğun olarak talep gören ürünlere sahip ve marka değeri olan ülkemizin ihracatta yapması gereken en önemli çalışmanın geleneksel pazarlara ilave olarak alternatif pazarlar geliştirmek olduğu düşünülmektedir. Belirli ihracat pazarlarının dışına çıkılmaması durumunda ekonomik, siyasi ve ticari nedenlerle meydana gelebilecek daralma durumlarında yine siyasi, ekonomik ve sosyal sıkıntılar ortaya çıkabilmektedir.

Türkiye, birçok tarım ve gıda ürünü üretim ve ticaretinde önde gelen ülkeler arasındadır. Ülkemiz fındık, kiraz, incir, kayısı ve ayva üretiminde dünyada birinci, haşhaş, kavun, karpuz ve mercimek üretiminde ikinci, antepfıstığı, kestane, vişne, hıyar ve ceviz üretiminde ise üçüncü sırada yer almaktadır. Bununla birlikte yaş ve kurutulmuş sebze ve meyve, su ürünleri, işlenmiş tarım ürünleri, un, zeytinyağı, bal, yumurta ve süt ürünleri başta olmak üzere birçok tarım ve gıda ürünüde ihracat avantajına sahip konumda olduğumuz söylenebilir.

Üretimin sürdürülebilirliği, ancak ihracatın sürdürülebilir olması ile mümkündür. Bu nedenle kırsal kalkınma çalışmalarının hedefi olan sosyal ve ekonomik gelişmemizin sağlanması adına ülkelerin tüketim alışkanlıkları ve talepleri doğrultusunda üretimin şekillendirilmesi ve söz konusu ülkelere yönelik lobi çalışmalarının geliştirilmesi son derece önemlidir.

Bununla birlikte pandemi döneminden sonra üretim olduğu kadar küresel ticarete bir değişim sürecine girmiş, spesifik talep eğilimleri gelişmiş, sağlıklı gıdaya erişim daha önce hiç olmadığı kadar ön plana çıkmıştır. Asya Pasifik ülkeleri gibi yeni küresel pazar alanlarının ortaya çıkması ve ürün fiyatlarında yaşanan artışa rağmen; ihracatçı ülkelerin mevcut ticari konumlarını korumaları ve rekabete Güney Amerika, Orta Asya ve hatta Afrika ülkelerinin dahil olması, ülkemizin yeni pazarlara ve yeni üretim stratejilerine sahip olması gerektiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Sözü edilen bu gelişmeler neticesinde 'Tarım, Gıda ve Orman Ürünleri Dış Ticaretinde Hedef Ülke Analiz Raporu' hazırlanmıştır. Raporun amacı, alternatif pazarlara erişim vizyonu çerçevesinde tarım, gıda ve orman ürünlerimizi ihraç edebileceğimiz ve 'Hedef Pazar Ülkeler' olarak adlandırabileceğimiz yeni ülkeleri analiz etmek ve ortaya koymaktır.

ŞEKER VE ŞEKER ÜRÜNLERİ

ŞEKER VE ŞEKER ÜRÜNLERİ

Dünya Şeker ve Şeker Ürünleri İthalatında İlk 20 Ülke

	İthalatçı Ülkeler	GTİP 17 - Şeker ve Şeker Ürünleri - İthalatçı Ülkeler			
		2020'deki İthalat Değeri (Bin \$)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
	Dünya	44.426.910	-2	9	100
1	ABD	4.911.294	3	11	11,1
2	Çin	2.636.490	14	64	5,9
3	Endonezya	2.276.076	-4	36	5,1
4	Almanya	1.670.881	0	1	3,8
5	İngiltere	1.274.819	-3	-8	2,9
6	Güney Kore	1.098.640	-3	2	2,5
7	İtalya	1.082.059	-3	6	2,4
8	Kanada	1.073.944	-2	2	2,4
9	Hollanda	1.019.059	0	1	2,3
10	Fransa	961.169	-2	1	2,2
11	Malezya	911.203	-4	15	2,1
12	Nijerya	834.198	-2	53	1,9
13	İspanya	812.420	1	-18	1,8
14	Belçika	810.120	-6	-4	1,8
15	Vietnam	805.145	19	106	1,8
16	Suudi Arabistan	798.609	7	6	1,8
17	Meksika	761.524	-1	-8	1,7
18	Hindistan	758.766	-15	85	1,7
19	Bangladeő	752.144	-4	13	1,7
20	Cezayir	701.234	-5	4	1,6

Dünya Şeker ve Şeker ürünleri ithalatı 44,4 Milyar Dolar tutarındadır. En fazla Şeker ve Şeker ürünleri ithalatı yapan ülke 4,9 Milyar Dolar ithalat değeri ve %11,1 pazar payı ile ABD'dir. ABD'den sonra sırasıyla, Çin (2,6 Milyar Dolar), Endonezya (2,2 Milyar Dolar), Almanya (1,6 Milyar Dolar) ve İngiltere (1,2 Milyar Dolar) gelmektedir.

Dünya Şeker ve Şeker Ürünleri İhracatında İlk 20 Ülke

	İhracatçı Ülkeler	GTİP 17 - Şeker ve Şeker Ürünleri - İhracatçı Ülkeler			
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İhracatındaki Payı (%)
	Dünya	41.477.959	-3	8	100
1	Brezilya	8.887.159	-11	64	21,4
2	Hindistan	2.763.938	16	40	6,7
3	Almanya	2.568.513	4	3	6,2
4	Tayland	2.223.506	-1	-34	5,4
5	ABD	1.826.331	-1	-5	4,4
6	Hollanda	1.707.384	1	2	4,1
7	Çin	1.702.873	1	-9	4,1
8	Meksika	1.648.486	3	-7	4
9	Fransa	1.392.409	-3	2	3,4
10	Belçika	1.174.612	-1	-5	2,8
11	Kanada	974.882	1	3	2,4
12	Polonya	834.729	4	6	2
13	Rusya	731.609	25	43	1,8
14	Guatemala	712.593	-6	-13	1,7
15	Türkiye	670.795	6	5	1,6
16	İspanya	663.987	0	-7	1,6
17	İngiltere	513.061	2	-3	1,2
18	Kolombiya	506.154	-3	4	1,2
19	Güney Afrika	456.251	18	-23	1,1
20	Eswatini	391.657	5	-6	0,9

Dünya şeker ve şeker ürünleri ihracatı 41,4 Milyar Dolar tutarındadır. Brezilya 8,8 Milyar Dolar ihracat değeri ve %21,4 dünya ihracatındaki payı ile lider ülke konumundadır. Brezilya'yı sırasıyla, Hindistan (2,7 Milyar Dolar), Almanya (2,5 Milyar Dolar), Tayland (2,2 Milyar Dolar) ve ABD (1,8 Milyar Dolar) takip etmektedir. Türkiye, 670,7 Milyon Dolar ihracat değeri ve %1,6 pazar payı ile 15. sırada yer almaktadır.

Türkiye Şeker ve Şeker Ürünleri İhracatında İlk 20 Ülke

	Ülkeler	GTİP 17 - Şeker ve Şeker Ürünleri - Ülkemizin İhracatı			
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Türkiye	670.795	100	6	5
1	ABD	105.996	15,8	8	8
2	Irak	49.385	7,4	0	-3
3	İngiltere	38.970	5,8	10	9
4	Almanya	30.451	4,5	1	10
5	Suriye	27.318	4,1	37	14
6	Hollanda	21.097	3,1	6	10
7	Güney Afrika	18.597	2,8	16	8
8	Rusya	18.249	2,7	34	4
9	İsrail	15.821	2,4	-1	-11
10	Nijerya	15.493	2,3	10	-5
11	Ukrayna	12.160	1,8	48	4
12	Suudi Arabistan	11.456	1,7	-8	-29
13	Gana	10.541	1,6	43	1
14	Güney Kore	10.319	1,5	34	24
15	BAE	10.161	1,5	-4	-20
16	Libya	8.927	1,3	25	-18
17	Mısır	8.330	1,2	15	48
18	Romanya	8.100	1,2	-2	6
19	Azerbaycan	7.999	1,2	1	15
20	Çin	7.675	1,1	20	204

Türkiye'nin şeker ve şeker ürünleri ihracatı 670,7 Milyon Dolar tutarındadır. En fazla şeker ve şeker ürünleri ihraç pazarı ise 106 Milyon Dolar tutarı %15,8 pazar payı ile ABD'dir. ABD'den sonra sırasıyla, Irak (49,3 Milyon Dolar), İngiltere (38,9 Milyon Dolar), Almanya (30,4 Milyon Dolar) ve Suriye (27,3 Milyon Dolar) gelmektedir. Türkiye'nin ihraç pazarlarının yakından incelenmesinden görüleceği üzere, dünya ithalatında söz sahibi ülkelerden Endonezya ve Kanada'nın yer almadığı Çin'in ise Türkiye'nin ihraç pazarları içerisinde %1'lik bir dilimde yer aldığı görülmektedir. Mevcut pazarlardan Irak, İngiltere ve Almanya güçlendirilebilecek pazarlar olarak değerlendirilmektedir.

Şeker ve Şeker Ürünleri İhracatında Hedef ve Rakip Ülkeler

Öncelik Sırası	Hedef Pazarlar	
1	Endonezya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
2	Kanada	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
3	İngiltere	Mevcut Pazar/Hedef Pazar Ülke
4	Çin	Mevcut Pazar/Hedef Pazar Ülke
5	Güney Kore	Mevcut Pazar/Hedef Pazar Ülke
Rekabet Sıralaması	Rakip Ülkeler	
1	Brezilya	
2	Hindistan	
3	Almanya	
4	Tayland	
5	ABD	

ÇİKOLATA

ÇİKOLATA

Dünya Çikolata İthalatında İlk 20 Ülke

	İthalatçı Ülkeler	GTİP 1806 - Çikolata ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları					
		2020'deki İthalat Değeri (Bin \$)	2020'deki İthalat Miktarı (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı(%)
	Dünya	27.946.725	-	-	2	-3	100
1	ABD	2.887.644	685.641	4.212	2	-2	10,3
2	Almanya	2.393.157	483.792	4.947	2	-2	8,6
3	İngiltere	2.238.271	488.411	4.583	3	8	8
4	Fransa	2.207.191	462.917	4.768	1	2	7,9
5	Hollanda	1.343.214	279.990	4.797	3	2	4,8
6	Belçika	1.043.366	257.132	4.058	6	6	3,7
7	Kanada	1.016.171	207.378	4.900	1	0	3,6
8	Polonya	943.491	224.367	4.205	9	13	3,4
9	İtalya	616.016	122.037	5.048	2	1	2,2
10	İspanya	606.148	140.840	4.304	0	-5	2,2
11	Japonya	578.663	167.372	3.457	1	-3	2,1
12	Rusya	546.350	126.262	4.327	12	-7	2,0
13	Çin	473.846	96.162	4.928	11	-2	1,7
14	Avusturya	472.690	87.192	5.421	-1	-7	1,7
15	Avustralya	440.197	77.044	5.714	-1	-7	1,6
16	Suudi Arabistan	423.149	88.414	4.786	-6	-18	1,5
17	İsveç	408.762	80.311	5.090	4	-4	1,5
18	İrlanda	408.335	84.776	4.817	4	-2	1,5
19	Çekya	398.020	86.390	4.607	-1	-2	1,4
20	Romanya	364.206	84.867	4.291	10	-2	1,3

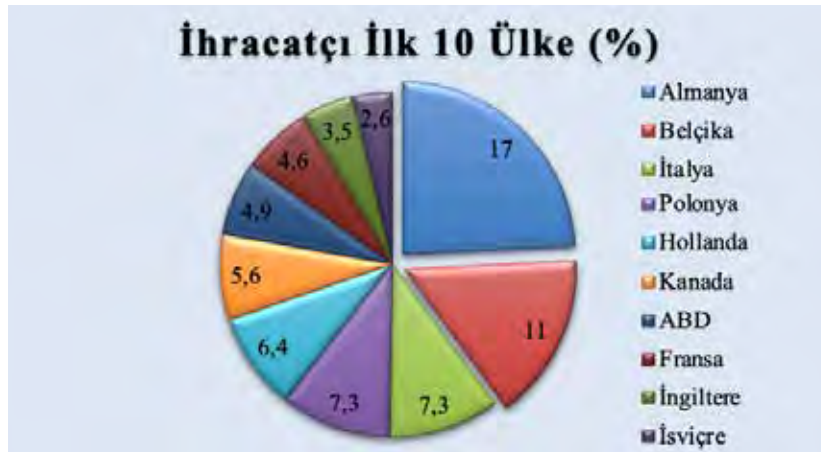
Dünyada 27,9 Milyar Dolar tutarında çikolata ve ürünlerinin ithalatı gerçekleşmektedir. En fazla ithalat yapan ülke ise 2,8 Milyar Dolar ithalat değeri ve %10,3 pazar payı ile ABD'dir. ABD'yi sırasıyla Almanya (2,3 Milyar Dolar), İngiltere (2,2 Milyar Dolar), Fransa (2,2 Milyar Dolar), Hollanda (1,3 Milyar Dolar) ve Belçika (1 Milyar Dolar) takip etmektedir. Son 5 yıl içerisinde Rusya'da %12, Çin'de %11 ve Romanya'da %10 oranında ithala artışı görülmüştür.

Dünya Çikolata İhracatında İlk 20 Ülke

	İhracatçı Ülkeler	GTİP 1806 - Çikolata ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	2020'deki İthalat Miktarı (ton)	Birim Değeri (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	Dünya İthalatındaki Payı(%)
	Dünya	28.626.158	-	-	2	-2	100
1	Almanya	4.866.331	903.172	5.388	3	-2	17
2	Belçika	3.141.521	653.329	4.808	2	-1	11
3	İtalya	2.096.444	342.220	6.126	6	-1	7,3
4	Polonya	2.079.762	410.608	5.065	8	13	7,3
5	Hollanda	1.844.272	414.395	4.451	0	-7	6,4
6	Kanada	1.610.247	394.621	4.080	3	1	5,6
7	ABD	1.390.101	277.663	5.006	-3	-16	4,9
8	Fransa	1.308.482	305.153	4.288	-3	7	4,6
9	İngiltere	1.005.909	188.168	5.346	4	2	3,5
10	İsviçre	752.061	109.792	6.850	-1	-10	2,6
11	Rusya	729.156	295.702	2.466	12	2	2,5
12	Meksika	604.353	-	-	0	-10	2,1
13	Türkiye	554.842	197.741	2.806	9	-2	1,9
14	İspanya	470.465	116.419	4.041	3	-7	1,6
15	Avusturya	445.760	109.333	4.077	1	7	1,6
16	Singapur	442.321	-	-	6	-9	1,5
17	İsveç	381.286	74.902	5.090	6	-1	1,3
18	İrlanda	339.224	67.753	5.007	3	3	1,2
19	Çekya	312.272	57.599	5.421	-3	5	1,1
20	Çin	274.844	53.449	5.142	-4	-17	1,0

Dünyada 28,6 Milyar Dolar değerinde çikolata ihrac edilmektedir. En fazla ihracat yapan ülke ise 4,8 Milyar Dolar değeri ve %17 pazar payı ile Almanya'dır. Almanya'dan sonra sırasıyla, Belçika (3,1 Milyar Dolar), İtalya (2 Milyar Dolar), Polonya (2 Milyar Dolar), Hollanda (1,8 Milyar Dolar) ve Kanada (1,6 Milyar Dolar) gelmektedir. Dünya çikolata ihracatında Türkiye 13. sırada yer almaktadır ve %1,9 pazar payına sahiptir.

Türkiye Çikolata İhracatında İlk 20 Ülke

	Ülkeler	GTİP 1806 - Çikolata ve Kakao İçeren Diğer Gıda Müstahzarları					
		2020'deki İhracat Değeri (Bin \$)	Türkiye'nin İhracatındaki Payı (%)	2020'de İhraç Edilen Miktar (ton)	Birim Değer (USD/ton)	2016-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)	2019-2020 Arası Yıllık Büyüme (%)
	Türkiye	554.842	100	197.741	2.806	9	-2
1	Irak	113.676	20,5	46.966	2.420	9	7
2	ABD	37.063	6,7	6.531	5.675	39	30
3	Suudi Arabistan	33.072	6	9.658	3.424	4	-41
4	Libya	29.392	5,3	8.841	3.325	42	-15
5	İsrail	25.844	4,7	7.096	3.642	25	48
6	BAE	24.365	4,4	8.522	2.859	0	-23
7	Yemen	13.557	2,4	7.051	1.923	10	-16
8	Lübnan	11.127	2	3.792	2.934	-5	33
9	Belçika	9.942	1,8	1.766	5.630	73	11
10	Azerbaycan	9.486	1,7	2.499	3.796	14	21
11	Umman	9.172	1,7	3.843	2.387	26	49
12	Kazakistan	8.321	1,5	3.016	2.759	14	13
13	Güney Afrika	8.278	1,5	4.473	1.851	24	-24
14	İngiltere	7.607	1,4	1.245	6.110	36	-10
15	Suriye	7.246	1,3	4.304	1.684	-7	-30
16	Kuveyt	6.447	1,2	2.320	2.779	8	-18
17	Nijerya	6.403	1,2	3.290	1.946	20	41
18	Katar	6.177	1,1	2.225	2.776	7	-37
19	Filistin	6.117	1,1	2.157	2.836	-6	-14
20	Hindistan	5.997	1,1	1.969	3.046	0	-9

Türkiye 2020 yılında 554,8 Milyon Dolar çikolata ihracatı gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin en fazla ihracat yaptığı ülke 113,6 Milyon Dolar ihracat değeri ve %20,5 pazar payı ile Irak'tır. Irak'tan sonra sırasıyla ABD (37 Milyon Dolar), Suudi Arabistan (33 Milyon Dolar), Libya (29,3 Milyon Dolar) ve İsrail (25,8 Milyon Dolar) gelmektedir. Belçika (%73), Libya (%42), ABD (%39), İngiltere (%36), Umman (%26) ve İsrail (%25) gibi ülkelere gerçekleştirilen ihracatta artış göze çarpmaktadır.

Çikolata İhracatında Hedef ve Rakip Ülkeler

Öncelik Sırası	Hedef Pazarlar	
1	Rusya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
2	Çin	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
3	İspanya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
4	Japonya	Yeni Pazar/Hedef Pazar Ülke
5	ABD	Mevcut Pazar Ülke/İhracat Artışı Potansiyeli Mevcut
Rekabet Sıralaması	Rakip Ülkeler	
1	Polonya	
2	Belçika	
3	İtalya	
4	Hollanda	
5	İspanya	

SONUÇ

Yapılan çalışma, tarım, gıda ve ormancılık ürünleri için ülkemizin mevcut pazarlarının Rusya, Irak başta olmak üzere Ortadoğu ülkeleri, Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri ve coğrafi ve kültürel açıdan yakın olduğumuz ülkeler olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte, arz ve kalite açısından güçlü olduğumuz ürünler için gelişen “Asya Pasifik” pazarı önemli bir alternatif olarak görünmektedir. Bu noktada Çin, Vietnam, Tayland ve Tayvan ön plana çıkan ülkelerdir. Japonya sağlıklı ve kaliteli ürün talebi ile Uzakdoğu’nun cazip ve prestijli pazarı olma özelliğini devam ettirmekte, Amerika kıtası hem tedarik hem de talep yönünden hızlı bir büyümeye sahip olmasından dolayı odaklanması gereken önemli bir lokasyon olarak ön plana çıkmaktadır.

Ülkemiz ihracatında belirli ülkelere odaklanması ve bu ülkeler ile yaşanabilecek olası siyasi ve ekonomik sorunlarda ortaya çıkabilecek muhtemel krizleri önlemek amacıyla alternatif pazarlar geliştirilmesi ve buralara yönelik mikro tanıtım ve pazarlama çalışmalarının geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu noktada ürün özelinde alternatif olarak değerlendirilen ve bu ülkelere yapılacak ihracatta rakip olarak görülen ülkeler ile hedef olarak belirlenen ülkelere satılabilecek ürün listeleri aşağıda yer almaktadır.

ÜLKELERDEN HEDEF ÜRÜN VE ÜRÜN GRUPLARI ANALİZİ

	Ülkeler	Satılabilir Ürünler
1	AB Ülkeleri	Kanatlı eti, kavun, makarna, yumurta, çilek, domates
2	ABD	Ayva, çikolata, çilek, karpuz, kavun, limon, makarna, mandarin, ormancılık ürünleri, yaş üzüm, kesme çiçek, canlı bitkiler, unlu mamuller ve çiçek soğanları
3	Afganistan	Un, yumurta
4	Almanya	Antep fıstığı (kabuklu), çilek, domates, unlu mamuller, elma, limon, mandarin, peynir, portakal, süt ürünleri, ormancılık ürünleri, fındık (kabuklu), yaş-kuru üzüm, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları ve peynir
5	Arnavutluk	Ayva
6	Azerbaycan	Çilek
7	BAE	Domates, kuru üzüm, süt ürünleri, yumurta, kavun ve makarna
8	Belçika	Çilek, incir
9	Beyaz Rusya	Kuru kayısı
10	Brezilya	Zeytinyağı ve kuru üzüm
11	Bulgaristan	Çilek
12	Çin	Antep fıstığı (kabuklu), çikolata, unlu mamuller, fındık (kabuklu), incir, kanatlı eti, karpuz, kiraz, kuru kayısı, kuru üzüm, makarna, portakal, su ürünleri, süt ürünleri, un, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, çiçek soğanları
13	Danimarka	Su ürünleri
14	Endonezya	Elma, mandarin, şeker ve şeker ürünleri, yaş üzüm ve bal
15	Fransa	Bal, çilek, domates, unlu mamuller, karpuz, limon, peynir, portakal, zeytinyağı, antep fıstığı (kabuksuz), kesme çiçek, çiçek soğanları
16	Güney Kore	Kiraz, portakal, su ürünleri, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları
17	Hindistan	İncir, kuru kayısı, kuru üzüm, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz),
18	Hollanda	Unlu mamuller, kavun, karpuz, un, portakal, limon, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler
19	Hong Kong	Kiraz, incir, portakal, kabuklu fındık ve yumurta
20	Irak	Antep fıstığı, domates, kavun, karpuz, kuru kayısı, şeker ve şeker ürünleri
21	İngiltere	Bal, çilek, domates, elma, limon, mandarin, peynir, süt ürünleri, zeytinyağı, ormancılık ürünleri, unlu mamuller, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuksuz-kabuksuz), karpuz, yaş üzüm, süs bitkileri, canlı bitkiler, kanatlı eti ve incir
22	İspanya	Çikolata, unlu mamuller ve antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz)
23	İsveç	Su ürünleri

24	İsviçre	Kuru kayısı, kavun, incir
25	İtalya	Bal, şeker ve şeker ürünleri, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), fındık (kabuklu), kesme çiçek
26	Japonya	Bal, çikolata, incir, kanatlı eti, kuru üzüm, limon, peynir, su ürünleri, ormancılık ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, süs bitkileri
27	Kanada	Unlu mamuller, fındık (kabuklu), kavun, karpuz, ayva, makarna, şeker ve şeker ürünleri, gıda müstahzarları, meyve-sebze müstahzarları, zeytinyağı ve incir
28	Katar	Domates, Su Ürünleri
29	Kazakistan	Kiraz
30	Malezya	Makarna
31	Meksika	Un
32	Polonya	Bal ve kuru kayısı
33	Portekiz	Ayva, zeytinyağı
34	Romanya	Ayva ve domates
35	Rusya	Çikolata, kanatlı eti, kuru üzüm, peynir, süt ürünleri, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu), elma, süs bitkileri, kesme çiçek, canlı bitkiler, çiçek soğanları, makarna, karpuz, su ürünleri ve kuru kayısı
36	Suudi Arabistan	Kanatlı eti, portakal, yumurta, meyve-sebze müstahzarları, gıda müstahzarları, antep fıstığı (kabuklu-kabuksuz), domates, bal ve peynir
37	Sırbistan	Ayva, Kavun
38	Singapur	Kavun
39	Tayland	Su ürünleri, elma
40	Tayvan	Antep fıstığı, elma, kiraz
41	Ukrayna	Mandarin
42	Venezuela	Un
43	Vietnam	Antep fıstığı,, fındık (kabuklu), incir
44	Yemen	Un